

Wykolejenie pociągu na linii Sierpc – Rypin.

Dariusz Lazarowski

Od pierwszych dni wojny na terenach okupowanych, w tym na terenie powiatu sierpeckiego i rypińskiego cała machina administracyjna i wojskowa podporządkowana jest jednemu celowi – wynarodowienia Polaków i fizycznej eliminacji lokalnych liderów i warstwy kierowniczej. Takimi ludźmi były osoby wykształcone (nauczyciele, prawnicy, lekarze, księża, urzędnicy, ziemianie, wojskowi - głównie oficerowie, policja, straż graniczna, straż więzienna) a także przedsiębiorcy, handlowcy, właściciele warsztatów rzemieślniczych, którzy mogli być przywódcami zrywów wyzwoleniczych oraz wszyscy Żydzi – bez względu na status majątkowy. Słowa Hitlera „Tylko naród, którego warstwy kierownicze zostaną zniszczone, da się zepchnąć do rzędu niewolników”¹ został wprowadzony w życie.

Okupant stara się systematycznie doprowadzić do wynarodowienia Polaków poprzez niszczenie ich tradycji i kultury². Zakazano posługiwania się mową polską w urzędach, miejscach publicznych, w sklepach. Założeniem okupanta było, aby „językiem handlowym i potocznym był wyłącznie niemiecki”. Zakazano odprawiania nabożeństw religijnych po polsku. Biskupów płockich aresztowano i zamęczono w obozie w Działdowie. W Szczutowie nie odprawiano nabożeństw. Ze wspomnień mieszkańców wiemy, że kościół szczutowski przeznaczono na magazyn. Podobny los podzielił kościółek pw. Św. Wawrzyńca, w którym okupant urządził magazyn runa leśnego, do którego jagody, borówki i grzyby znosiły okoliczne dzieci. Znane są przypadki niszczenia obiektów kultu religijnego, w tym przydrożnych kapliczek i figurek. Polakom pod karą śmierci zakazano posiadania radioodbiorników, gramofonów. Dzieci pozbawiono możliwości uczenia się w języku ojczystym i posiadania polskich podręczników.

Dla ludności wiejskiej szczególnym obciążeniem były niezwykle wygórowane, niekiedy niemożliwe do zrealizowania tzw. kontyngenty, czyli obowiązkowe dostawy płodów rolnych na potrzeby niemieckiej gospodarki. Niemcy dokonywali bardzo skrupulatnych tzw. spisów inwentarza i niezapowiedzianych kontroli. Nie wywiązanie się z nałożonych dostaw, niestosowanie się do poleceń okupanta wiązało się z aresztowaniem a nawet śmiercią. Ubój dla własnych potrzeb był zakazany. Za nielegalny ubój groziła śmierć na miejscu lub zesłanie do obozu koncentracyjnego. Wprowadzono kartki żywnościowe zwane potocznie „becukrzaj” oraz kartki na artykuły przemysłowe (np. buty)³.

Jak pisze Zdzisław Dumowski „Okupanci hitlerowscy nie pozostawiali Polakom złudzeń. Byli panami ich życia i śmierci. Wobec tego przytłaczająca większość mieszkańców powiatu sierpeckiego zachowywała bierność wobec okupanta, ale emocjonalnie była po stronie tych, którzy angażowali się w działania przeciwko Niemcom⁴. To wszystkie szykany, upodlenia, morderstwa, wywózki do przymusowych prac, uczynienie z Polaków niewolników na ich własnej ojczystej ziemi wiązało się z różnymi przejawami oporu wobec okupanta, czasami bardzo zdecydowanego. Na ziemiach okupowanych zaczęły powstawać różnego rodzaju organizacje niepodległościowe, w tym także oddziały partyzanckie.

Jednym z przejawów oporu wobec poczynań okupanta na terenie gminy Szczutowo była działalność grup partyzanckich na terenie powiatu sierpeckiego, rypińskiego i lipnowskiego a efektem tych działań były kilkukrotne akcje dywersyjne na szlaku kolejowym Sierpc – Rypin. Terenie dla działalności partyzanckiej niezwykle trudnym, chociażby na stosunkowo niską lesistość, które dla oddziałów partyzanckich stanowiło naturalne miejsce schronienia. Dodatkowym bardzo ważnym elementem było nasycenie tych terenów ludnością cywilną pochodzenia niemieckiego, dzięki którym okupant posiadał dobrą znajomość topografii terenu. Na terenie powiatu rypińskiego Niemcy stanowili 6,7%⁵. Osadnicy niemieccy zamieszkiwali praktycznie we wszystkich miejscowościach Gminy Szczutowo i Gójsk, w szczególności na terenie wsi Białasy, Guguły, Szczechowo, Jażwiny, Wola Stara, Blizno, Czartowna, Blinno. Spośród tych Niemców rekrutowali się członkowie Selbstschltz-u - paramilitarnej „Samoobrony obywateli narodowości niemieckiej”, aktywnie działający Volksdeutsche (Folksdojce) - osoby narodowości niemieckiej

¹ B. Bojarska, Eksterminacja inteligencji polskiej na Pomorzu Gdańskim (wrzesień—grudzień 1939), Poznań 1972, s. 62.

² Terror na okupowanych terytoriach. Źródło: http://www.sww.w.szu.pl/index.php?id=polska_terror_na_okupowanych_terytoriach

³ D. Lazarowski. [w]: Eksterminacja ludności gminy Szczutowo w latach II Wojny Światowej.

⁴ Z. Dumowski. Powiat sierpecki w czasach okupacji oraz w okresie II konspiracji. W: Notatki Płockie 2012 rok, Nr 57/2231

⁵ H. Szczechowicz. Administracja ziemi dobrzyńskiej w latach 1919-1939. Wyd. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku, Włocławek 2012. s. 174.

czy Eingedeutschte (Angedojcze) – Polacy niemieckiego pochodzenia - pozostające w związkach małżeńskich z Niemcami lub Polacy, którzy poszli na współpracę z Niemcami.

W okresie międzywojennym na Mazowszu szerokie wpływy posiadała Komunistyczna Partia Polski⁶. To umożliwiło już w pierwszych latach wojny powstanie gęstej sieci konspiracyjnych organizacji rewolucyjnych, które stały się podstawą powstania PPR na tym terenie. Zakonspirowany ruch rewolucyjny, rozwijający się na Mazowszu w 1941 r., odegrał dużą rolę w przygotowaniu warunków dla utworzenia PPR i rozwinęcia szerokiej działalności zbrojnej na tym terenie.

Latem 1942 r. ukształtował się Płocki Okręg PPR, obejmował powiaty północnego Mazowsza: Płock, Sierpc, Płońsk, Rypin, Lipno, a później również Ciechanów, Mławę i Pułtusk. W powiatach tych powstawały stopniowo komitety powiatowe, gminne i komórki terenowe. Powstawanie organizacji partyjnych było związane z niezwykle trudnymi warunkami. W warunkach niesłychanego hitlerowskiego terroru działacze PPR byli ciągle narażeni na śmierć. Do najważniejszych, zasadniczych zadań PPR w 1942 r. należało organizowanie partyzanckiego czynu zbrojnego. W tym celu, już na samym początku swej działalności, partia powołała do życia własną organizację wojskową, Gwardię Ludową. Zgodnie z zaleceniem Dowództwa Głównego GL na terenie Okręgu utworzono drużyny bojowe, które od czerwca do grudnia 1942 roku przeprowadziły cały szereg akcji zbrojnych, w tym na linii kolejowej Sierpc-Rypin. Jedną z pierwszych akcji dywersyjnych na naszym terenie było wykolejenie pociągu z transportem żywności w dniu 14 marca 1942 r. i 14 sierpnia 1942 roku. W wyniku tego wykolejenia zniszczeniu uległo kilkanaście wagonów⁷.

Jak podaje Jakub Krajewski ps. „Kuba” Jedno z pierwszych „wykolejeń” nastąpiło koło Szczutowa na linii Rypin – Sierpc w marcu 1943 r. Przerwa w ruchu trwała ponad czterdzieści godzin. Zniszczeniu uległo kilkanaście wagonów ze sprzętem wojskowym.⁸

J. Marciniak stwierdza: wyniku katastrofy powstały znaczne straty w majątku niemieckim, przerwa w ruchu trwała około 40 godzin. Zamach ten na komunikację wroga spowodował znaczny wzrost popularności GL i PPR na Mazowszu Płockim⁹.

Wykolejony skład pociągu na trasie Sierpc – Rypin przez Gwardię Ludową w marcu 1943 roku
Źródło: K. Dobrosielski, Ziemia Sierpecka 1945-1947, Warszawa, 1986, wkładka zdjęciowa

Z inicjatywy Lucjana Markowskiego w marcu 1943 roku w Gójsku powstała 10-osobowa grupa GL. Dowódcą był Włodzimierz Ziemieniecki ps. „Żelazny”. W nocy z 27 na 28 marca 1943 r. gwardziści wykoleili wojskowy pociąg towarowy na odcinku Sierpc—Rypin. Zdobyto broń i żywność. Była to pierwsza większa akcja kolejowa przeprowadzona w powiecie sierpeckim¹⁰. W innych materiałach źródłowych można znaleźć informację o tym zdarzeniu z datą noc z 26 na 27 marca 1943 roku¹¹.

Mirosław Krajewski o tym zdarzeniu pisze: 26 marca 1943 roku o godzinie 23.30 drużyna Gwardii Ludowej pod dowództwem Włodzimierza Ziemieckiego poprzez rozkręcenie szyn

⁶ N. Szelański. Lewicowy ruch oporu i zbrojna działalność Gwardii i Armii Ludowej w powiecie sierpeckim, Notatki Płockie 21/1-84, 1976, s. 28-32

⁷ Bronisław Kapłański, Z rewolucyjnych tradycji Rypina i powiatu rypińskiego [w:] Szkice rypińskie, Bydgoszcz 1967, s. 162–164

⁸ Jakub Krajewski "Kuba", Płocki partyzanci [w:] Mazowsze w walce, Warszawa 1964, s. 208-209.

⁹ J. Marciniak. Działalność Zbrojna A.L. i G.L. na Mazowszu Płockim, Notatki Płockie 7/1 23, 1962r, s. 14-18.

¹⁰ Waldemar Brenda, Okupacja i konspiracja w powiecie sierpeckim w latach 1939–1945 [w:] Dzieje Sierpca i ziemi sierpeckiej, Sierpc 2003, s. 494.

¹¹ Polski ruch oporu 1919-1945 Wyd. MON 1988, s. 429. http://www.archeo.kolej.pl/maron/dywersja/dywersja_1943.htm#marzec

wykoleiła pociąg towarowy nr 7890 na trasie Sierpc-Rypin w pobliżu stacji Czumsk. Akcja spowodowała zniszczenie parowozu i 18 wagonów z towarem oraz zatrzymanie ruchu na 36 godzin. W akcji tej oprócz „Żelaznego” (W. Ziemińskiego) udział wzięli: Antoni Sulkowski pseudonim „Lis”, Szczepan Czarnecki, Józef Pilarski pseudonim „Sportczak” i Hieronim Podgórski. Ten ostatni zdobył klucze do rozkręcenia szyn¹².

B. Kobuszewski relacjonuje: Pierwszy chrzest bojowy gwardziści przeszli w nocy z 26 na 27 marca 1943 roku wykolejając pociąg towarowy w pobliżu stacji kolejowej Czumsk na linii Sierpc — Rypin (uszkodzono parowóz i 18 wagonów, przerwa w ruchu trwała 36 godzin). W kilka dni później, 1 kwietnia, podobnej akcji dokonano na stacji kolejowej w Szczutowie (wykolejono pociąg przez rozkręcenie szyn)¹³.

Grupa dywersyjna Włodzimierza Ziemińskiego ps. „Żelazny” na przełomie marca i kwietnia przeprowadza kolejną udaną próbę sabotażową. Oddział „Żelaznego” rozkręcił tory w Szczutowie, w wyniku, czego wykoleiło się kilka wagonów z ziemniakami, które następnie musiała zbierać okoliczna ludność. Przez wiele lat w okresie PRL podawano nieprawdziwą informację, iż pociąg ten przewoził broń¹⁴. Prawdopodobnie o tym samym zdarzeniu donosi w swoim piśmie Sekretarz kryminalny w Płocku Schenk pisząc, że akcja sabotażowa na linii Sierpc – Rypin „prowadził Jan Turowski, urodzony 27 stycznia 1922 roku w Szczutowie, zamieszkały w Zdunach, która miała miejsce 1 kwietnia 1943 roku na stacji kolejowej w Szczutowie¹⁵.

Seria aktów sabotażowych w tym rejonie sprawiła, że 23 kwietnia 1943 rok odbyło się w Płocku posiedzenie rzeczoznawców, m.in. radcy kryminalnego Apitza z placówki gestapo Płock i starszego sekretarza kryminalnego Autentrieba z placówki gestapo Rypin. Sporządzony na naradzie dokument donosił, że na terenie granicznym powiatów Sierpc i Rypin istniała „narodowa grupa oporu, która nie została ujęta przez placówkę gestapo w Grudziądzu”. Zgrupowanie to, zdaniem znajdującego się w nim konfidenta, miałoby dysponować „20 kilogramami trotylu”. Autentrieb sugerował jakoby grupa ta, składająca się z byłych oficerów polskich „przyłączyła się do PPR”.

Wykolejenie pociągu tzw. „kolejówkę” koło Czumska wymieniało pismo grudziądzkiego gestapo z dnia 27 lipca 1943 roku sugerując, że wykolejenie pociągu było nieuniknione, ponieważ z toru wyjęto jedną szynę. Nazwisko Pilarskiego utrwaliło się w wielu dokumentach. Raport gestapo w Płocku z początku 1943 roku wymienia „Sportczaka”, jako komendanta Gwardii Ludowej na powiat Sierpc, Rypin i Lipno, a także, jako sekretarza PPR w powiatach rypińskim i lipnowskim. Józef Pilarski – według oceny władz okupacyjnych – „był bardzo aktywnym funkcjonariuszem i ma istotne zasługi w rozbudowywaniu komunistycznych organizacji” w tych powiatach. Józef Pilarski pseudonim „Sportczak”, był rzeczywiście czołowym organizatorem walki zbrojnej na tym terenie. Potwierdza to również sprawozdanie Hartmanna – starszego asystenta kryminalnego z konferencji rzeczoznawców, odbytej w Sierpcu 22 kwietnia 1943 roku, w której stwierdzono „Na terenie gminy Glaubitz (Gójsk) w szczególności w miejscowościach Sudragi-Żochowo-Boledzewo-Śniechy istnieją grupy oporu, którymi dowodzi Józef Pilarski”. 30 grudnia 1943 roku gestapo aresztowało go w miejscowości Galan gm. Machoń wraz z grupą 14 osób podejrzanych o udział w ruchu oporu. 21 maja 1944 roku sąd doraźny dla obwodu Ciechanów i powiatu Suwałki skazał między innymi Józefa Pilarskiego na karę śmierci przez powieszenie. Jako motywację wyroku podano „Oskarżony Pilarski od 1942 roku aż do chwili zatrzymania w dniu 30.XII.1943 roku był członkiem PPR i w tym ostatnim czasie pełnił funkcję kuriera na powiat Sierpc, Rypin i Lipno. Pełniąc tę funkcję spotykał się z wyższymi funkcjonariuszami PPR i GL oraz był obecny na zebraniach organizacyjnych, w których brali udział wyżsi funkcjonariusze tej organizacji”.

O dwóch kolejnych zaplanowanych i przeprowadzonych akcjach sabotażowych na linii kolejowej Sierpc – Rypin doniosło polskie czasopismo „Świat” Nr 19 z 14 maja 1943 roku, wychodzące w Sztokholmie: „Jak wynika z meldunków, w Polsce ruch partyzancki ogarnia coraz to szersze tereny. Na odcinku kolejowym Rypin-Sierpc wykolejono pociąg wojskowy, a na odcinku Rypin-Brodnica pociąg węglowy”.

¹² Mirosław Krajewski. Lewicowy ruch oporu na Ziemi Dobrzyńskiej w latach 1939-1945 – część II. W: Biuletyn przewodnicki ZW PTTK Włocławek Nr 28 z 1985 roku.

¹³ B. Kobuszewski, Zarys działalności organizacyjno-bojowej Gwardii i Armii Ludowej w Okręgu Płockim (1942—1945), [w:] Okręg Płocki [...]. wyd. cyt., s. 71. W Kalendarium [...] mat. cyt., podaje się, że pierwszą akcją bojową przeprowadzili gwardziści pod dowództwem W. Ziemińskiego w nocy z 18/19 kwietnia 1943 roku wykolejając pociąg na stacji kolejowej w Szczutowie (rozkrecono szyny).

¹⁴ Gwardia Ludowa- Armia Ludowa. w: <http://www.sierpc.com.pl/historia.php?strona=glal.html>, [Dostęp 2020-10-10]

¹⁵ Mirosław Krajewski. Lewicowy ruch oporu na Ziemi Dobrzyńskiej w latach 1939-1945 – część II. W: Biuletyn przewodnicki ZW PTTK Włocławek Nr 28 z 1985 roku.

Rozwój akcji dywersyjnych na transporcie wroga, a także wzmożenie innych udanych akcji na terenie powiatów Rypin i Lipno spowodowały, że w 1943 roku, a także w następnych miesiącach okupacji Niemcy musieli angażować do walki z ruchem partyzanckim poważne siły. Efektem przeprowadzonych akcji dywersyjnych na linii kolejowej Sierpc – Rypin było aresztowanie i wywiezienie do obozu koncentracyjnego KL Stutthof 30 osób pochodzących z terenu Gminy Szczutowo i gmin sąsiednich. Ustalono listę 30 osób aresztowanych, z których 20 straciło życie.

Wywiezieni do obozu w Stutthof w kwietniu 1943 r. Wykaz sporządzono na podstawie akt obozu koncentracyjnego KL Stutthof.

<http://stutthof.org/poszukiwanie-wiezniow/> [dostęp 2020-10-10]

W zestawieniu zachowano oryginalną pisownię podając również źródło danych. Krótkie biogramy osób zamordowanych w KL Stutthof opisano w artykule „Biogramy osób pochodzących z terenu gminy Szczutowo, Gójsk i części gminy Rogowo, zamordowanych w latach 1939-1945”.

Lp	Nazwisko:	Imię:	Data urodzenia:	Miejsce urodzenia:	Miejsce zamieszkania:	Zawód:	Nr obozowy:	Data zgonu:	Sygnatura akt archiwalnych:	źródło:
1	Boszko	Wincenty (Vincenti)	1926-08-05	Blizno	Oborki, Kr.Rippin	Arbeiter	21661	1943-09-07	I-IIIE-7-286	Księga ewidencyjna
	Beszko	Vincenty	1926-08-05				21661		I-VB-22-60	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
	Boszko	Wincenty	5-8-1926				21661		BRAK	Księga zmarłych
2	Kosobucki	Stanislaw	1917-01-17	Hinterwalde (Chrapoń)	Hinterwalde,Kr.Rippin	Arbeiter	21664		I-IIIE-7-286	Księga ewidencyjna
	Kostucki	Stanislaus					21664		I-VB-22-75	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
3	Strozinski	Stanislaw	1922-11-03	Hinterwalde (Chrapoń)	Hinterwalde,Kr.Rippin	Landarbeiter	21665	1943-06-08	I-IIIE-7-286	Księga ewidencyjna
	Strozinski	Stanislaw	3-11-1922				21665		BRAK	Księga zmarłych
4	Rasiewicz	Adam	1879-11-24	Zakrzewo	Jeleniec,Kr.Rippin	Landarbeiter	21666	1943-07-07	I-IIIE-7-286	Księga ewidencyjna
	Rasiewicz	Adam	24-12-1879				21666		BRAK	Księga zmarłych
5	Zielinski	Josef	1895-11-05	Szczechowo	Szczechowo,Kr.Rippin	Landarbeiter	21667	1943-12-24	I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Zielinski	Josef					21667		I-VB-22-70 I-VB-22-90	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
	Zielinski	Jozef	5-11-1895				21667		BRAK	Księga zmarłych
6	Kosiorek	Jan	1925-12-24	Czonsk	Czonsk,Kr.Rippin	Landarbeiter	21668		I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
7	Nowakowski	Konstanty	1897-10-08	Agnieszkowo	Szczerby,Kr.Rippin	Landarbeiter	21669	1943-06-08	I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Nowakowski	Konstanty	8-10-1897				21669		BRAK	Księga zmarłych
8	Tomkielski	Piotr	1923-06-21	Sawady	Sawady,Kr.Rippin	Landarbeiter	21670		I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Tomkielski	Pioter					21670		I-VB-22-51	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala

9	Okonski	Stanislaw	1907-10-28	Wolka	Dombkowa-Parowa,Kr.Rippin	Landarbeiter	21671	1943-06-03	I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Okonski	Stanislaw					21671		I-VB-22-44	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
	Okonski	Stanislaw	8-10-1905				21671		BRAK	Księga zmarłych
10	Cichowicz	Stanislaw	1905-10-08	Rippin	Deutschenrode, Kr.Rippin, Niemcowizna Szustkowska	Landarbeiter	21672	1944-01-18	I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Ciechowicz	Stanislaus					21672		I-VB-22-75	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
	Cichowicz	Stanislaw	8-10-1905				21672		BRAK	Księga zmarłych
11	Szalwinski	Johann	1920-03-21	Blizno	Blizno,Kr.Rippin	Landarbeiter	21673		I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Szalwinski	Johann					21673		I-VB-23-5 I-VB-23-72 I-VB-22-85	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
12	Wojtylski	Jan	1905-10-23	Dombkowa-Parowa	Dombkowa-Parowa,Kr.Rippin	Landarbeiter	21674	1943-06-05	I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Wojtylski	Jan	23-10-1905				21674		BRAK	Księga zmarłych
13	Sokolowski	Bronislaw	1890-09-20	Puszcza	Dombkowa-Parkowa,Kr.Rippin	Landwirt	21675	1943-06-03	I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Sokolowski	Bronislaw	20-9-1890				21675		BRAK	Księga zmarłych
14	Slabkowski	Stanislaw	1907-08-18	Ciempienica	Ciempienica, Kr.Rippin	Landwirt	21676		I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Slabkowski	Stanislaw	18-8-1907	1943-05-30			21676		BRAK	Księga zmarłych
15	Gzubicki	Jan	1906-05-25	Dombkowa-Parkowa	Dombkowa-Parkowa,Kr.Rippin	Landarbeiter	21677	1943-06-09	I-IIIE-7-287	Księga ewidencyjna
	Gzubicki	Jan	25-5-1906				21677		BRAK	Księga zmarłych
16	Peszinski	Marian	1897-08-07	Gorzno	Czumsk,Kr.Rippin	Landarbeiter	21678	1943-06-13	I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Peszinski	Marian	7-8-1897				21678		BRAK	Księga zmarłych
17	Kensicki	Leon	1914-10-09	Czumsk	Czumsk,Kr.Rippin	Landarbeiter	21679		I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Kensicki	Leo					21679		I-VB-22-63	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
18	Ziolkowski	Wladislaw	1895-05-24	Grabal	Grabal,Kr.Rippin	Landarbeiter	21680	1943-05-10	I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Ziolkowski	Wladyslaw	24-5-1895				21680		BRAK	Księga zmarłych

19	Depa	Fred	1915-01-31	Watertown, U.S.A.	Wola-Stara, Kr.Rippin	Landarbeiter	21681		I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
20	Kopczynski	Stanislaw	1916-03-07	Boruchy	Boruchy,Kr.Rippin	Landarbeiter	21682		I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Kopczynski	Stanislaw					21682		I-VB-22-58 I-VB-22-75	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
21	Kopczynski	Tadeus	1904-07-12	Boruchy	Boruchy,Kr.Rippin	Landarbeiter	21683	1943-05-25	I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Kopczynski	Tadeusz	12-7-1904				21683		BRAK	Księga zmarłych
22	Zdziarski	Walentyn	1889-02-14	Bialka	Zawady,Kr.Rippin	Landarbeiter	21684	1943-05-15	I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Zdziarski	Walenty	14-2-1889				21684		BRAK	Księga zmarłych
23	Dolkowski	Stanislaw	1898-04-18	Jeleniec	Jeleniec,Kr.Rippin	Landarbeiter	21685		I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Dolkowski	Stanislaw					21685		I-VB-23-10 I-VB-22-49 I-VB-22-81	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
24	Teska	Adam	1903-05-03	Bradoks, U.S.A.	Szczechowo,Kr.Rippin	Arbeiter	21686	1944-01-12	I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Teska	Adam					21686		I-VB-22-65 I-VB-22-70 I-VB-22-78	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
	Teska	Adam	3-5-1903				21686		BRAK	Księga zmarłych
25	Szatkowski	Josef	1889-03-09	Sierpc	Blizno,Kr.Rippin	Landarbeiter	21687	1943-05-11	I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Szatkowski	J?zef	9-3-1889				21687		figuruje też data zgonu 10.05.1943r.	Księga zmarłych
26	Kosobucki	Stanislaw	1917-09-09	Chrapon	Chrapon, Kr .Rippin	Landarbeiter	21688	1943-06-09	I-IIIE-7-288	Księga ewidencyjna
	Kosobucki	Stanislaw	9-9-1917				21688		BRAK	Księga zmarłych
27	Kosiorek	Wladyslaw	1904-11-15	Slawieczyn	Czumsk, Kr. Rippin	Landarbeiter	21689		I-IIIE-7-289	Księga ewidencyjna
	Kosiorek	Wladislaw					21689		I-VB-22-75	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
28	Radziminski	Antoni	1875-07-15	Chromakowo	Blizno, Kr. Rippin	Arbeiter	21690	1943-06-05	I-IIIE-7-289	Księga ewidencyjna
	Radziminski	Antoni	15-7-1875				21690		BRAK	Księga zmarłych
29	Sierpinski	Witold	1909-04-25	Ostrowite	Czumsk, Kr .Rippin	Fleischer	21691		I-IIIE-7-289	Księga ewidencyjna
	Sierpinski	Vitold Witold					21691		I-VB-22-58 I-VB-23-60 I-VB-23-81	Księga przyjęć i wypisów ze szpitala
30	Motylewski	Siegmund	1919-02-03	Czumsk	Czumsk, Kr. Rippin	Landarbeiter	21692	1943-06-06	I-IIIE-7-289	Księga ewidencyjna
	Motylewski	Zygmunt	3-2-1919				21692		BRAK	Księga zmarłych